

Sofinancira Evropska unija

Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so zgolj stališča in mnenja avtorja(-ev) in ni nujno, da odražajo stališča in mnenja Evropske unije ali Evropske izvajalske agencije za izobraževanje in kulturo (EACEA). Zanje ne moreta biti odgovorna niti Evropska unija niti EACEA.

1

1

Kateri od naslednjih razlogov NI en izmed razlogov, zakaj se lažne novice širijo hitreje ?

A) Običajno so resnične, vendar napačno razumljene.

B) Gre bolj za zgodbo kot resnično novico.

C) Vsakdo jih lahko preprosto ustvari in deli z drugimi.

D) Nagovarjajo čustva in osebna prepričanja.

2

Na kaj se nanaša izraz „post-resnica“?

A) Čas, ko so dejstva pomembnejša od čustev.

B) Čas, ko imajo čustva in osebna prepričanja manjši vpliv na mnenja

C) Čas, ko imajo objektivna dejstva na čustva in osebna prepričanja manjši vpliv kot sklicevanje.

D) Čas, ko lažne novice niso več problem

3

Kateri od naslednjih razlogov NI en izmed razlogov, zakaj se lažne novice širijo hitreje ?

A) Običajno so resnične, vendar napačno razumljene.

B) Gre bolj za zgodbo kot resnično novico.

C) Vsakdo jih lahko preprosto ustvari in deli z drugimi.

D) Nagovarjajo čustva in osebna prepričanja.

4

Kakšen je vpliv lažnih novic na demokratično odločanje?

- A) Krepijo politično soglasje.
- B) Pomagajo pri širjenju točnih informacij.
- C) Lahko so podlaga za odločitve, ki so v nasprotju z najboljšimi interesi družbe.
- D) Zmanjšujejo politično polarizacijo.

5

Zaradi katerega dejavnika se je tako težko boriti proti lažnim novicam?

- A) Enostavnost preverjanja.
- B) Privlačnost za razum in logiko.
- C) Doseg in hitrost s katerima se širi.
- D) Zmožnost, da so dejstva enostavno preverljiva.

Katera vrsta napačnih informacij bi lahko med svetovno zdravstveno krizo resno škodovala javnemu zdravju?

A) Novice, ki širijo napačne trditve o zdravljenju.

B) Strokovno pregledan medicinski članek.

C) Vladna kampanja, ki temelji na znanstvenih dejstvih.

D) Dobro raziskano in natančno zdravstveno poročilo.

7

Kateri izraz se nanaša na lažno vsebino, ki se deli namerno, da bi povzročila škodo?

A) Dezinformacije.

C) Zlonamerne informacije.

B) Napačne informacije.

D) Infodemičnost (pretiran obtok neresničnih ali ne dovolj preverjenih informacij).

Katera od navedenih možnosti opisuje zlonamerne informacije?

A) Vsebina v skupni rabi je prirejena.

C) Deljenje ni namenjeno škodovanju.

B) Informacije v skupni rabi so zasebne informacije

D) Informacije, ki se delijo, so informacije javnega značaja.

Katera od naslednjih možnosti opisuje napačne informacije?

- A) Vsebina je namerno prirejena.
- B) V celoti temeljijo na dejstvih.
- C) Njihov namen je povzročanje škode.
- D) So napačne, vendar niso deljene z namenom povzročanja škode.

10

Kaj od naštetega opisuje dezinformacije?

- A) Vsebina je prirejena namenoma, da bi povzročila škodo.
- B) V celoti temeljijo na dejstvih.
- C) So napačne, vendar se ne delijo z namenom povzročanja škode.
- D) Gre za zasebne informacije.

11

Kako se imenuje, če so v sliko pozneje vstavljeni ali iz nje odstranjeni elementi?

A) Izmišljena vsebina

C) Manipulirana vsebina

B) Zavajajoča vsebina

D) Lažna vsebina

12

Kako se imenuje, če se iz citata izbere delni odsek, ki podpira določeno trditev?

A) Izmišljena vsebina

C) Manipulirana vsebina

B) Zavajajoča vsebina

D) Lažna vsebina

13

Kako se imenuje, ko se stare novice ponovno delijo kot nove, naslov pa se še vedno potencialno ujema s trenutnimi dogodki?

A) Napačen kontekst

C) Lažna povezava

B) Zavajajoča vsebina

D) Vsiljiva vsebina

14

Katera od naštetih besednih zvez ustreza situaciji, ko je lažni novici dodan logotip zaupanja vredne novičarske organizacije ali ime uveljavljene osebnosti/novinarja?

A) Napačen kontekst

C) Lažna povezava

B) Zavajajoča vsebina

D) Vsiljiva vsebina

15

Naslov se glasi: „Znanstveniki so odkrili preprosto zdravilo za vse bolezni.“ Kakšno vrsto manipulacije uporabljajo?

- A) Clickbait (klikanje/neverodostojna povezava) C) Izmišljena vsebina
- B) Zavajajoča vsebina D) Vsiljiva vsebina

16

Kateri od naslednjih primerov je primer dezinformacije?

A) Napis na fotografiji, ki vsebuje napako v dejstvih.

B) Videoposnetek, ki je prirejen tako, da se zdi, da oseba počne nekaj, česar ni počela.

C) Satirični članek, ki je kot tak jasno označen.

D) Vdor v elektronsko pošto, ki razkriva komunikacijo v kampanji.

17

Kateri izraz se nanaša na izmenjavo resničnih informacij z namenom povzročitve škode?

A) Zlonamerne informacije

C) Napačne informacije

B) Dezinformacije

D) Izmišljena vsebina

18

Katera od naslednjih trditev NE drži za globoke ponaredke, ang. *deepfakes*?

A) Gre za izmišljene video vsebine, ustvarjene z uporabo umetne inteligence.

B) Gre za prirejene video vsebine, ki spreminjajo videz in/ali glas osebe.

C) Uporabljajo se le v komične namene.

D) Uporabljajo se za izdelavo video vsebin, v katerih se ljudje prikazujejo kot nekdo drug in govorijo ali počnejo stvari, ki jih nikoli niso počeli.

19

Kateri od naslednjih primerov ponazarja teorijo zarote kot obliko informacijske motnje?

A) Trditev uradnega ruskega informativnega kanala, ki obtožuje Ukrajino, da je sestrelila malezijski airbus, vendar so preiskave pozneje pokazale, da je raketo izstrelila Rusija.

B) Novica, ki trdi, da koronavirus izvira iz laboratorija, povezanega s kitajskim programom biološkega bojevanja, čeprav za to ni znanstvenih dokazov.

C) Videoposnetek, ki pretirava z resnostjo naravne nesreče, da bi sprožil čustvene odzive.

D) Tvit z obrezano fotografijo, ki na poseben način uokvirja dogodek.

20

Kateri od naslednjih dejavnikov NE spada med motive za izmenjavo informacij?

A) Želja pomagati

C) Čustvena omrežja

B) Želja po razumevanju sveta

D) Informacijska omrežja

21

Kateri izraz se nanaša na miselne bližnjice, ki olajšajo kognitivno obremenitev pri sprejemanju odločitve?

A) Teorija dvojnega procesa

C) Selektivna izpostavljenost

B) Motivirano sklepanje

D) Hevristika

22

Kateri izraz se nanaša na mentalno nelagodje, ki ga sproži situacija, v kateri je posameznik soočen z dejstvi, ki so v nasprotju z njegovimi prepričanji, idejami in vrednotami?

A) Kognitivna lakomnost

C) Potrditvena pristranskost

B) Kognitivna disonanca

D) Selektivno izogibanje

23

Kateri izraz se nanaša na težnjo po iskanju in verjetju informacijam, ki že potrjujejo obstoječe miselne modele, predhodno znanje in prepričanja?

A) Kognitivna lakomnost

C) Motivirano razmišljanje

B) Potrditvena pristranskost

D) Kognitivna disonanca

24

Kateri izraz se nanaša na vedenje, pri katerem oseba aktivno išče informacije, ki podpirajo njena stališča, in se izogiba informacijam, ki jih izpodbijajo?

A) Kognitivna lakomnost

C) Motivirano razmišljanje

B) Kognitivna disonanca

D) Selektivno izogibanje

25

Kateri izraz se nanaša na nerazumevanje tega, kar drugi v družbi mislijo in verjamejo ?

A) Motivirano sklepanje

C) Pluralistična nevednost

B) Selektivno izpostavljanje in selektivno izogibanje

D) Učinek tretje osebe

26

Kako se imenuje, ko se nekaj zdi resnično, ker ni bilo popravljen?

A) Učinek stalnega vpliva

C) Učinek domnevne resnice

B) Učinek umazane resnice (ang. The Tainted Truth Effect)

D) Učinek navidezne resnice

27

Kateri izraz se nanaša na neuspešnost popravkov, ker napačne informacije še naprej vplivajo na ljudi tudi po tem, ko so bile popravljene?

A) Učinek stalnega vpliva

C) Učinek domnevne resnice

B) Učinek umazane resnice (ang.
The Tainted Truth Effect)

D) Učinek navidezne resnice

28

Kako se imenuje primer, ko se zaradi poznavanja (tekočnosti zaradi predhodne izpostavljenosti) nekaj zdi resnično, čeprav ni?

A) Učinek stalnega vpliva

C) Učinek domnevne resnice

B) Učinek umazane resnice (ang. The Tainted Truth Effect)

D) Učinek navidezne resnice

29

Kako se imenuje, ko popravek okrepi prepričanje o napačnih informacijah?

A) Učinek umazane resnice

C) Učinek navidezne resnice

B) Učinek domnevne resnice

D) Učinek povratnega ognja (ang. The Backfire Effect)

30

Kateri izraz se nanaša na tehnike, ki krepijo odpornost proti napačnim informacijam tako, da ljudi izpostavljajo primerom napačnih informacij, da bi jih v prihodnje lažje prepoznali in zavrnili?

- A) Inokulacija (cepljenje, vcepljanje) C) Trenje
B) Spodbude D) Skepticizem

91

Katera od naslednjih lastnosti NI med glavnimi značilnostmi novih medijev?

A) Integracija

C) Digitalna koda

B) Besedilna oblika

D) Interaktivnost

92

Katera od naslednjih trditev NI med etičnimi kodeksi novinarstva?

A) Delnost

C) Biti odgovoren

B) Deluje neodvisno

D) Preglednost/transparentnost

93

Katera od naslednjih trditev o naravi novinarstva je NEPRAVILNA?

A) Novinar se zanaša na opazovanje iz prve roke

B) Novinar se posvetuje z več viri

C) Novinar preveri informacije

D) Novinar poroča subjektivno in delno

94

Katera od naslednjih stvari NE sodi med novinarske vrednote (zaradi katerih je nekaj vredno novice)?

A) Aktualnost

C) Človeški interes

B) Preglednost

D) Konflikt

95

Kateri izraz opisuje novinarstvo, ki omogoča skupnosti, da aktivno sodeluje v procesu ustvarjanja novic?

A) Večdimenzionalno novinarstvo

C) Izolirano novinarstvo

B) Civilno novinarstvo

D) Pasivno novinarstvo

96

Kaj je pomembna prednost državljanskega novinarstva?

A) Omejeno na tradicionalne medijske platforme

C) Poročanje v realnem času z območij spopadov

B) Odvisnost od vladnega financiranja

D) Omejen doseg gledalcev

97

Kateri izraz se nanaša na novinarje, ki uporabljajo digitalne platforme (bloge, družbena omrežja, spletna mesta) za pridobivanje informacij, da bi pripravili novice in jih posredovali javnosti?

A) Javno novinarstvo

C) Večdimenzionalno novinarstvo

B) Angažirano novinarstvo

D) Mrežno novinarstvo

